Quảng Trị

NĂM THỨ HAI
SỐ: 514
Chủ nhật
29/11/2026

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH QUẢNG TRỊ
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH QUẢNG TRỊ

● Email: baoquangtri@gmail.com
● www.baoquangtri.vn

ĐƯA NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG VÀO CUỘC SỐNG

Đánh thức lợi thế, kiến tạo thương hiệu du lịch

Xem bài trang 3

Thiên nhiên kỳ vĩ là một thế mạnh của du lịch Quảng Trị - Ảnh: JUNGLE BOSS

TRANG 2

Mở hướng sinh kế mới

Kết nối trải nghiệm văn hóa

TRANG 4

Mở hướng sinh kế mới

Du khách tham quan thác Tà Puồng, xã Hướng Lập - Ảnh: L.A

Từ những nhà sàn giữa đại ngàn Trường Sơn đến những ngôi nhà nổi ở vùng "rốn lũ", nhiều mô hình du lịch cộng đồng đang mở ra hướng sinh kế mới cho người dân. Tuy nhiên, để những lợi thế về cảnh quan thiên nhiên, văn hóa bản địa thực sự trở thành sản phẩm du lịch hấp dẫn, mang lại sinh kế ổn định vẫn còn không ít khó khăn cần tháo gỡ. Đây cũng là một trong những vấn đề đặt ra trong hành trình nâng tầm du lịch Quảng Trị, hướng tới Năm Du lịch quốc gia-Quảng Trị 2027.

Sinh kế từ du lịch cộng đồng

Để có con đường dài gần 1km dẫn vào thác Tà Puồng như hiện nay, anh Hồ Văn Giỏi cùng các thành viên Tổ du lịch cộng đồng thôn Trăng Tà Puồng, xã Hướng Lập đã phải mất nhiều ngày phát quang cây cối, dọn đá, mở lối đi. Không có nhiều kinh phí, mọi người chủ yếu góp công sức, tận dụng tre, nứa và những vật liệu sẵn có để dựng lán nghỉ, làm cầu qua suối. Sau hơn 3 tháng chuẩn bị, tháng 6/2021, điểm du lịch cộng đồng thác Tà Puồng bắt đầu đón những vị khách đầu tiên.

Anh Hồ Văn Giỏi cho biết: "Ý tưởng phát triển du lịch bắt đầu hình thành từ năm 2020, sau khi tôi tham gia một khóa tập huấn về du lịch cộng đồng. Nhận thấy cảnh quan thác Tà Puồng có thể trở thành lợi thế để người dân phát triển kinh tế, tôi đã bàn bạc, vận động các thành viên tổ bảo vệ rừng cùng tham gia. Từ chỗ chỉ cung cấp một số nhu yếu phẩm cho khách đến tham quan, bà con từng bước đầu tư thêm các dịch vụ ăn uống, nghỉ chân, hướng dẫn khám phá cảnh quan. Đến nay, thác Tà Puồng đã trở thành điểm du lịch được nhiều du khách biết đến. Ngoài tắm thác, du khách còn có thể chèo bè, chèo SUP, thưởng thức các món ăn truyền thống như gà nướng, cá khe, măng rừng, nếp rẫy và tìm hiểu đời sống, văn hóa của đồng bào Bru-Vân Kiều. Hiện mô hình có 16 hộ tham gia cung cấp các dịch vụ du lịch, lợi nhuận được chia đều, bình quân mỗi hộ thu được khoảng 4-6 triệu đồng/tháng trong mùa cao điểm. Số tiền tuy chưa lớn nhưng là nguồn thu đáng kể đối với những gia đình trước đây chủ yếu dựa vào sản xuất nương rẫy".

Thế nhưng, phía sau những kết quả bước đầu vẫn còn không ít khó khăn. Đường vào thác chủ yếu là đường mòn, thường xuyên hư hỏng sau những đợt mưa lũ. Có những công trình vừa sửa chữa, đưa vào sử dụng đã bị thiên tai làm hư hỏng, người dân lại phải bỏ công sức, kinh phí khắc phục. Trong khi đó, nguồn vốn đầu tư còn hạn chế, phần lớn thành viên chưa được đào tạo bài bản về nghiệp vụ du lịch. Đặc biệt, hoạt động đón khách phụ thuộc nhiều vào thời tiết, chủ yếu tập trung từ tháng 3-7 hằng năm. Bước vào mùa mưa, lượng khách giảm mạnh, nhiều dịch vụ phải tạm ngừng. Nguồn thu từ du lịch vì thế chưa ổn định, người dân vẫn phải duy trì sản xuất nương rẫy để bảo đảm cuộc sống.

"Chúng tôi mong muốn các cấp, ngành, địa phương quan tâm hỗ trợ phát triển hạ tầng, đào tạo kỹ năng và kết nối với doanh nghiệp lữ hành để mở rộng thị trường, nâng cao chất lượng phục vụ. Bởi có thêm thu nhập trong mùa du lịch là điều đáng mừng, nhưng để người dân thực sự sống được bằng nghề này vẫn còn cả một chặng đường", anh Giỏi tâm sự.

Để du lịch nông thôn phát triển bền vững

Cũng tại vùng miền núi phía Tây Quảng Trị, chị Hồ Thị Thiết, ở khu vực Chênh Vênh, thôn Xa Ri, xã Hướng Phùng đã chọn một hướng đi khác. Sau thời gian học ngành dược tại TP. Huế, chị Thiết quyết định trở về quê và tận dụng những ngôi nhà sàn truyền thống cùng lợi thế về cảnh quan, văn hóa của đồng bào Bru-Vân Kiều để phát triển du lịch cộng đồng. Tháng 2/2024, mô hình Đoong Bui Homestay của chị Thiết bắt đầu đón khách. Không chỉ phục vụ lưu trú, ăn uống, chị còn hướng dẫn du khách tham quan thác Chênh Vênh, săn mây, trải nghiệm làm bánh Ayơh truyền thống, tìm hiểu trang phục, nhạc cụ và đời sống sinh hoạt của người dân địa phương.

Không có điều kiện quảng bá qua những kênh truyền thông lớn, chị Thiết sử dụng điện thoại ghi lại hình ảnh cảnh quan, ẩm thực, những hoạt động thường ngày của đồng bào rồi đăng tải lên mạng xã hội. Chính cách làm này đã giúp Đoong Bui Homestay dần được nhiều du khách biết đến.

Chị Thiết chia sẻ: "Hiện hơn 80% lượng khách đến cơ sở được kết nối thông qua mạng xã hội, bình quân mỗi tháng cơ sở đón trên 100 lượt khách. Từ các dịch vụ lưu trú, ăn uống và hướng dẫn tham quan, gia đình có nguồn thu khoảng 15 triệu đồng/tháng. So với trước đây, khi thu nhập chủ yếu phụ thuộc vào nương rẫy, du lịch đã mở ra một hướng phát triển kinh tế mới".

Theo chị Thiết, khu vực Chênh Vênh không thiếu những lợi thế để phát triển du lịch. Ngoài cảnh quan thiên nhiên, văn hóa bản địa, nơi đây còn có rừng cộng đồng được cấp chứng chỉ quản lý rừng bền vững FSC. Từ cuối năm 2021, người dân được hỗ trợ xây dựng mô hình du lịch sinh thái gắn với quản lý rừng bền vững. Tuy nhiên, để khai thác hiệu quả những tiềm năng ấy, ngoài sự chủ động của người dân còn cần có sự hỗ trợ về kỹ năng, cơ sở vật chất và kết nối thị trường. Bên cạnh đó, cần có sự liên kết giữa các hộ gia đình, có người dẫn dắt, định hướng để cùng xây dựng sản phẩm, thay vì mỗi người tự tìm cách làm riêng. Bởi một hộ kinh doanh tốt chưa đủ để hình thành điểm đến có sức hấp dẫn lâu dài.

Những khó khăn tại Chênh Vênh và Tà Puồng cho thấy, phát triển du lịch cộng đồng không chỉ đơn thuần là khai thác cảnh quan thiên nhiên hay đầu tư nơi lưu trú. Điều quan trọng là phải xây dựng được sản phẩm phù hợp, có nguồn khách ổn định và tạo điều kiện để nhiều hộ dân cùng tham gia, hưởng lợi. Thực tế tại Tân Hóa, nay thuộc xã Kim Phú, cho thấy hiệu quả khi có sự đồng hành của doanh nghiệp. Từ những ngôi nhà nổi vốn được xây dựng để tránh lũ, thông qua liên kết với Công ty TNHH Oxalis, người dân được hỗ trợ cải tạo thành nơi lưu trú, phục vụ du khách tham gia các hoạt động khám phá hang động, trải nghiệm thiên nhiên và đời sống bản địa; hướng dẫn kỹ năng đón tiếp, chế biến ẩm thực, bảo đảm vệ sinh môi trường; đồng thời đảm nhận việc xây dựng sản phẩm, quảng bá và kết nối nguồn khách.

Bà Trần Thị Hiệp, một trong những hộ tham gia mô hình này cho hay: "Sau khi cải tạo ngôi nhà nổi thành homestay, gia đình có thêm nguồn thu bình quân 4-6 triệu đồng/tháng. Đặc biệt, Tân Hóa đã được Tổ chức Du lịch Thế giới vinh danh là một trong những Làng du lịch tốt nhất thế giới vào năm 2023, bà con rất vui mừng, phấn khởi vì địa phương sẽ thu hút thêm khách du lịch và tạo sinh kế bền vững cho người dân nơi đây".

Qua trao đổi, Phó Giám đốc Sở Nông nghiệp và Môi trường Trần Đình Hiệp cho biết: "Du lịch nông nghiệp, nông thôn trên địa bàn tỉnh thời gian qua đã từng bước hình thành, khai thác những giá trị đặc trưng về cảnh quan sinh thái, sản xuất nông nghiệp, làng nghề và văn hóa cộng đồng. Đến nay, toàn tỉnh đã có 3 điểm du lịch nông thôn được công nhận, gồm: Trầm Trà Lộc, xã Vĩnh Định; giếng cổ Gio An, xã Cồn Tiên; Lèn Chùa Ecostay, xã Phong Nha. Ngoài ra, một số mô hình có tiềm năng phát triển, như: Khe Sanh Coffee Tour, Khu du lịch làng Đưng, Duck Farm... Trong giai đoạn 2025-2030, tỉnh định hướng phát triển du lịch nông nghiệp, nông thôn theo hướng lấy người dân và cộng đồng làm chủ thể, tài nguyên bản địa làm nền tảng, doanh nghiệp làm động lực và thị trường làm định hướng. Trong đó, chú trọng lựa chọn các địa bàn, mô hình có tiềm năng để tập trung hỗ trợ, xây dựng sản phẩm du lịch đặc trưng gắn với nông sản, OCOP, làng nghề, ẩm thực, văn hóa và trải nghiệm sản xuất; từng bước hình thành các tuyến, cụm sản phẩm liên kết với du lịch biển, sinh thái, lịch sử-văn hóa của tỉnh. Đồng thời, tăng cường liên kết với doanh nghiệp, ứng dụng chuyển đổi số, quảng bá và kết nối thị trường du lịch trong và ngoài nước. Đây cũng là điều kiện để du lịch không chỉ dừng lại ở việc thu hút khách tham quan mà thực sự tạo thêm việc làm, sinh kế và thu nhập cho người dân".

LÊ AN

Đánh thức lợi thế, kiến tạo thương hiệu du lịch

"Lấy bảo tồn làm nền tảng, phát huy giá trị di sản làm động lực và phát triển bền vững làm mục tiêu" là cách tiếp cận của tỉnh Quảng Trị trong hành trình kiến tạo tương lai cho ngành Du lịch, xây dựng thương hiệu điểm đến có bản sắc, sức cạnh tranh và trách nhiệm với cộng đồng. Phóng viên (P.V) Báo và phát thanh, truyền hình Quảng Trị đã có cuộc trao đổi với đồng chí Hoàng Nam, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh về những định hướng và giải pháp hiện thực hóa khát vọng ấy.

Đồng chí Hoàng Nam, Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh phát biểu khai mạc Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị, kỳ I năm 2026 - Ảnh: **C.H**

● **P.V:** ***Thưa đồng chí Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh, sau hợp nhất, Quảng Trị có thêm không gian và nguồn lực phát triển mới. Vậy đâu là những giá trị bản sắc và lợi thế cạnh tranh cốt lõi để tỉnh định vị thương hiệu du lịch trong giai đoạn mới?***

- Đồng chí Hoàng Nam: Tôi cho rằng đó là sự hội tụ giữa thiên nhiên kỳ vĩ, lịch sử hào hùng, văn hóa giàu bản sắc và vị trí kết nối chiến lược. Quảng Trị có Di sản thiên nhiên thế giới Vườn Quốc gia Phong Nha-Kẻ Bàng, được biết đến như một "vương quốc hang động"; có gần 200km bờ biển với cát trắng nắng vàng, đảo ngọc Cồn Cỏ, không gian sinh thái rộng lớn từ biển Đông đến đại ngàn Trường Sơn. Quảng Trị cũng là vùng đất mà lịch sử dân tộc được khắc ghi bằng những địa danh mang tầm vóc thời đại. Cùng với đó là chiều sâu văn hóa của vùng đất, hệ thống di sản tín ngưỡng, tôn giáo, bản sắc của các cộng đồng dân tộc và sự chân thành, nghĩa tình, mến khách của con người Quảng Trị.

Một lợi thế rất quan trọng khác là vị trí địa kinh tế của tỉnh, nằm trên các trục kết nối Bắc-Nam và Đông-Tây, có điều kiện trở thành cửa ngõ ra biển của các nước trong khu vực, mở rộng không gian du lịch xuyên biên giới. Những lợi thế đó cần được nhìn nhận trong một chỉnh thể thống nhất, gắn với định hướng phát triển "vươn Đông-tỏa Tây" của tỉnh: Khai thác hiệu quả không gian biển, đồng thời phát huy giá trị của đại ngàn Trường Sơn, di sản thiên nhiên và kết nối quốc tế qua Hành lang kinh tế Đông-Tây.

Với những lợi thế đó, đến năm 2030, chúng ta hướng tới định vị Quảng Trị là điểm đến hấp dẫn của Việt Nam, trung tâm du lịch mạo hiểm của khu vực châu Á, trung tâm du lịch và dịch vụ mới của miền Trung, với Phong Nha-Kẻ Bàng là trung tâm du lịch có tầm vóc quốc gia và quốc tế.

● **P.V:** ***Như đồng chí vừa đề cập, Quảng Trị sở hữu nhiều tiềm năng và lợi thế nổi trội về thiên nhiên, lịch sử, văn hóa cũng như vị trí kết nối. Tuy nhiên, thực tế cho thấy du lịch của tỉnh vẫn chưa phát triển tương xứng với những giá trị sẵn có. Theo đồng chí, đâu là những "điểm nghẽn" lớn nhất và tỉnh sẽ tập trung tháo gỡ như thế nào?***

- Đồng chí Hoàng Nam: "Điểm nghẽn" lớn nhất không phải là thiếu tài nguyên du lịch, mà là khả năng chuyển hóa tài nguyên thành sản phẩm, sản phẩm thành thương hiệu và thương hiệu thành giá trị kinh tế.

Tài nguyên du lịch của tỉnh rất phong phú nhưng sự kết nối giữa các điểm đến, các loại hình dịch vụ và các chủ thể kinh doanh còn hạn chế. Sản phẩm du lịch chưa thực sự đa dạng, còn chịu ảnh hưởng của tính mùa vụ; thiếu các dịch vụ bổ trợ, vui chơi giải trí, mua sắm và kinh tế ban đêm để kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng mức chi tiêu của du khách. Hạ tầng giao thông kết nối, nhất là hàng không, cùng với hạ tầng dịch vụ tại một số khu, điểm du lịch chưa đáp ứng yêu cầu phát triển. Chúng ta còn thiếu những tổ hợp du lịch, nghỉ dưỡng quy mô lớn, những nhà đầu tư có năng lực dẫn dắt thị trường và nguồn nhân lực du lịch có tính chuyên nghiệp cao.

Để tháo gỡ những "điểm nghẽn" đó, tỉnh tập trung vào bốn ưu tiên: Đổi mới tư duy, phương thức quản trị du lịch theo hướng nâng cao chất lượng trải nghiệm, giá trị gia tăng và tính bền vững; tháo gỡ vướng mắc về cơ chế, chính sách, quy hoạch, đất đai, thủ tục đầu tư và xử lý các dự án chậm tiến độ để thu hút nhà đầu tư chiến lược; ưu tiên phát triển hạ tầng giao thông đối ngoại, hạ tầng các khu, điểm du lịch trọng điểm, tăng cường kết nối giữa các không gian du lịch; đồng thời nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, chuẩn hóa dịch vụ, đẩy mạnh chuyển đổi số, chuyển đổi xanh và đổi mới hoạt động quảng bá, xúc tiến theo từng thị trường mục tiêu.

Về phía chính quyền, chúng tôi xác định phải chuyển mạnh từ tư duy quản lý hành chính sang tư duy kiến tạo phát triển; chủ động đồng hành, tháo gỡ khó khăn và tạo môi trường thuận lợi để doanh nghiệp phát huy năng lực sáng tạo, đầu tư và kinh doanh.

● **P.V:** ***Tháo gỡ "điểm nghẽn", khai thác hiệu quả tiềm năng là yêu cầu để du lịch tăng trưởng. Tuy nhiên, với một vùng đất giàu giá trị di sản như Quảng Trị, theo đồng chí, làm thế nào để phát triển du lịch mà không đánh đổi môi trường, bản sắc văn hóa và bảo đảm người dân địa phương được hưởng lợi từ quá trình này?***

- Đồng chí Hoàng Nam: Đây là vấn đề có tính nguyên tắc trong chiến lược phát triển du lịch của Quảng Trị. Đối với một địa phương sở hữu những giá trị di sản thiên nhiên và lịch sử đặc biệt như Quảng Trị, nếu đánh đổi môi trường, di sản và bản sắc văn hóa để lấy tăng trưởng trước mắt thì cũng đồng nghĩa với việc làm suy giảm lợi thế cạnh tranh lâu dài của chính mình.

Quan điểm nhất quán của tỉnh là lấy bảo tồn làm nền tảng, phát huy giá trị di sản làm động lực và phát triển bền vững làm mục tiêu. Bảo tồn không có nghĩa là khép kín di sản, cũng như phát triển không có nghĩa là khai thác bằng mọi giá. Vấn đề là phải xác định đúng giới hạn, phương thức và quy mô khai thác phù hợp, trên cơ sở khoa học và các quy định của pháp luật. Tỉnh sẽ thúc đẩy chuyển đổi xanh trong toàn bộ chuỗi hoạt động du lịch, khuyến khích sử dụng năng lượng sạch, tiết kiệm tài nguyên, giảm rác thải nhựa, áp dụng các tiêu chuẩn xanh và tăng cường giám sát sức chịu tải của môi trường tại các khu, điểm du lịch.

Một vấn đề không kém phần quan trọng là phải bảo đảm người dân địa phương thực sự được hưởng lợi từ sự phát triển du lịch. Người dân không thể chỉ đứng bên lề những dự án du lịch ngay trên quê hương mình, mà cần được tạo điều kiện để trực tiếp tham gia cung ứng dịch vụ, phát triển sản phẩm, giới thiệu văn hóa bản địa và có sinh kế ổn định từ hoạt động du lịch.

Tỉnh sẽ quan tâm hỗ trợ phát triển du lịch cộng đồng, du lịch nông nghiệp, làng nghề, đưa các sản phẩm OCOP, nông sản và sản phẩm đặc trưng của địa phương vào chuỗi cung ứng du lịch; chú trọng đào tạo nhân lực tại chỗ, hỗ trợ hợp tác xã, phụ nữ và thanh niên khởi nghiệp. Sự phát triển của du lịch chỉ thực sự có ý nghĩa khi thiên nhiên được gìn giữ tốt hơn, di sản được trân trọng hơn và cuộc sống của người dân ngày càng tốt đẹp hơn.

● **P.V:** ***Thưa đồng chí, những định hướng và giải pháp vừa trao đổi cũng là nền tảng để Quảng Trị tạo bước chuyển mới cho ngành Du lịch trong thời gian tới. Trong đó, Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị 2026 được xác định là bước chuẩn bị hướng tới Năm Du lịch quốc gia 2027. Đồng chí kỳ vọng sự kiện này sẽ tạo ra những chuyển biến gì? Đâu là những mục tiêu và dấu ấn mà du lịch Quảng Trị cần đạt được trong năm 2027?***

- Đồng chí Hoàng Nam: Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị năm 2026 có ý nghĩa đặc biệt trong bối cảnh tỉnh đang định vị lại không gian phát triển và xây dựng hình ảnh, thương hiệu du lịch trong giai đoạn mới. Chúng tôi không xem đây đơn thuần là một chuỗi sự kiện văn hóa, nghệ thuật hay quảng bá du lịch, mà là dịp để giới thiệu một cách tổng thể diện mạo, bản sắc và khát vọng phát triển của Quảng Trị hôm nay; đồng thời tạo bước chuẩn bị về tổ chức, sản phẩm, thị trường và sự đồng thuận xã hội hướng tới Năm Du lịch quốc gia 2027.

Thông qua Tuần Văn hóa-Du lịch lần này, chúng tôi kỳ vọng tạo ra 3 chuyển biến quan trọng. Trước hết, tạo chuyển biến về nhận thức và niềm tự hào của người dân đối với những giá trị đặc sắc của quê hương, khơi dậy ý thức gìn giữ, phát huy bản sắc văn hóa và tinh thần mỗi người dân là một đại sứ du lịch. Tiếp đến, tạo chuyển biến về hình ảnh và khả năng nhận diện thương hiệu du lịch Quảng Trị trên thị trường trong nước và quốc tế; giới thiệu một Quảng Trị giàu bản sắc, hấp dẫn, năng động và đang mở ra nhiều cơ hội hợp tác mới. Đồng thời, tạo chuyển biến thực chất trong hoạt động xúc tiến, kết nối doanh nghiệp, thu hút đầu tư và phát triển thị trường. Hội nghị xúc tiến du lịch qua điện ảnh Bollywood trong khuôn khổ Tuần Văn hóa-Du lịch năm nay là một trong những hoạt động cụ thể theo hướng đó.

Đối với năm 2027, chúng tôi xác định đây phải là năm tạo dấu ấn và bước chuyển về chất của du lịch Quảng Trị. Tỉnh sẽ tập trung nguồn lực tổ chức thành công Năm Du lịch quốc gia-Quảng Trị 2027, gắn với lễ hội hang động và các hoạt động văn hóa, du lịch đặc sắc; đồng thời đẩy mạnh hoàn thiện hạ tầng, nâng cao chất lượng dịch vụ, đưa vào khai thác những sản phẩm mới và mở rộng các thị trường khách quốc tế tiềm năng.

Khát vọng của chúng tôi không chỉ là đưa Quảng Trị trở thành một điểm đến nổi tiếng, mà là một điểm đến có bản sắc, có sức cạnh tranh quốc tế, có trách nhiệm với thiên nhiên, di sản và con người. Một vùng đất mà mỗi du khách khi rời đi đều mang theo những cảm xúc tốt đẹp và mong muốn được trở lại.

● **P.V:** ***Xin trân trọng cảm ơn đồng chí!***

DIỆU HƯƠNG *(thực hiện)*

● HUỲNH THỊ QUỲNH NGA

Chạm vào di tích!

Vì sao em buồn nhớ nắng
Một đêm mưa xanh đỉnh trời
Có nàng tiên nào bay xuống
Chạm vào thơ ấu như tôi

Có tiếng rao khuya rất lạ
Rong ruổi dọc triền trăng mơ
Có cánh cửa màu xanh lá
Và trái tim non da trời

Tôi chợt nghe mùa thu chín
Trên từng ngón tay em buông
Cánh sóng ru triền gió cũ
Vỡ tôi nhánh sông bay đi

Một hôm tôi như nằm mộng
Nghe mưa kể chuyện đời mình
Lúa non thơm mùi bùn mẹ
Cánh đồng trở giấc ru trăng

Thì thôi ta về thơ bé
Nghe dòng sông xanh thật hiền
Róc rách tiếng cười vỡ phá
Chạm vào di tích hồn nhiên...

Minh họa: **S.T**

● TRẦN ĐÌNH NGÔN

Mùa hoa cải trổ ngồng

Mỗi năm tôi về thăm
bãi bồi hoa cải nở
bên sông em đứng đợi
vàng rực cả triền đê

Dòng sông xanh, xanh thêm tiếng nước
nắng như ươm tự tóc em mềm
tôi đi theo dấu mùa se lạnh
nở rộ vàng bên bến mênh mông

Năm nay bến vắng bừng sắc cũ
hoa còn lay gió ngóng chờ ai
em thôi còn bước chân qua bãi?
mà nhuộm đời tôi suốt tháng ngày

Đưa tay chạm khẽ màu thương nhớ
chỉ thấy sương chiều đọng dáng người
mắt ngóng bao lần quên chớp khẽ
bởi ngỡ em về hái cải xưa...

Minh họa: **T.H**

● KIM CƯƠNG

Đêm bên sông Nhật Lệ nhớ Hàn Mặc Tử

(Kỷ niệm 86 năm ngày mất của Hàn Mặc Tử 11/1940-11/2026)

Trăng nghiêng Nhật Lệ sóng ru bờ
Tháp cổ Tam Tòa đứng ngẩn ngơ
Gió gọi quê xưa làng Lệ Mỹ
Chạnh lòng nhớ khách một thời thơ.

Đoàn thuyền chở nguyệt xuôi dòng nước
Thả ánh trăng vàng xuống biển khơi
Giăng lưới tìm ngư đêm sương lạnh
Sóng xô lấp lánh tựa sao rơi.

Kết nối trải nghiệm văn hóa

Từ những dấu ấn lịch sử ở thành Tân Sở đến hệ thống giếng cổ, cây đại thụ, vườn chè và nếp sống bình dị của người dân, vùng Cùa (xã Cam Lộ) lưu giữ nhiều giá trị văn hóa đặc sắc. Việc gìn giữ, kết nối và phát huy những giá trị ấy đang làm phong phú hành trình khám phá của du khách, mở hướng phát triển du lịch.

Ông Nguyễn Văn Hiếu giới thiệu những giá trị lịch sử, văn hóa của di tích thành Tân Sở đến thế hệ trẻ - Ảnh: **M.H**

Từ di sản lịch sử đến văn hóa làng quê

Về vùng Cùa (tên gọi quen thuộc của vùng đất gồm hai xã Cam Chính và Cam Nghĩa trước đây, nay thuộc xã Cam Lộ), một trong những điểm dừng chân ý nghĩa của du khách là Di tích lịch sử quốc gia thành Tân Sở. Trong không gian trang nghiêm của đền thờ vua Hàm Nghi và các tướng sĩ Cần Vương, qua từng bức ảnh, hiện vật và những câu chuyện được giới thiệu, du khách có dịp tìm hiểu về một giai đoạn lịch sử hào hùng của dân tộc.

Được khởi công xây dựng từ năm 1883, thành Tân Sở là căn cứ dự phòng của triều Nguyễn nhằm chuẩn bị cho cuộc kháng chiến lâu dài chống thực dân Pháp. Ngày 13/7/1885, tại đây, vua Hàm Nghi ban Chiếu Cần Vương, kêu gọi sĩ phu, văn thân và Nhân dân đứng lên chống thực dân Pháp. Trải qua hơn 140 năm, dấu tích thành xưa không còn nguyên vẹn, song những giá trị lịch sử vẫn được gìn giữ, đưa nơi đây trở thành điểm đến ý nghĩa trong hành trình du lịch về nguồn.

Góp phần đưa những câu chuyện lịch sử đến gần hơn với du khách là ông Nguyễn Văn Hiếu, Trưởng thôn Cam Chính, người đảm nhận công việc quản lý, chăm sóc di tích. Từng tốt nghiệp khoa Lịch sử, Trường đại học Đà Lạt và có 7 năm làm giáo viên trước khi trở về quê hương, từ đầu năm 2021, ông Hiếu được giao công việc quản lý, chăm sóc thành Tân Sở. Dù không phải là hướng dẫn viên du lịch chuyên nghiệp, bằng vốn kiến thức lịch sử, sự am hiểu và tình yêu quê hương, ông đã giúp du khách hiểu sâu hơn về những giá trị của di tích.

Ông Đào Anh Kiệt, du khách đến từ TP. Đà Nẵng chia sẻ: "Khi đặt chân đến nơi đây, tôi cảm thấy rất tự hào và thiêng liêng. Đây là một trải nghiệm tuyệt vời, không chỉ giúp tôi mà còn giúp thế hệ trẻ hiểu thêm về đất nước, con người, văn hóa, lịch sử và truyền thống đấu tranh chống giặc ngoại xâm của cha ông".

Không dừng lại ở việc giới thiệu những giá trị lịch sử của thành Tân Sở, ông Hiếu còn chủ động kết nối hành trình khám phá của du khách với những địa điểm gắn liền với ký ức làng quê và đời sống văn hóa của người dân vùng Cùa. Ông Hiếu chia sẻ: "Khi thấy du khách vượt chặng đường xa đến đây nhưng chỉ dừng lại ở việc dâng hương tưởng niệm nhà vua và các tướng sĩ, tôi cảm thấy hành trình ấy vẫn chưa trọn vẹn. Từ đó, tôi suy nghĩ làm thế nào để giới thiệu thêm những cảnh quan, vẻ đẹp và nét độc đáo của vùng Cùa, để du khách cảm thấy chuyến đi của mình thực sự xứng đáng".

Theo chân ông Hiếu, du khách có dịp chiêm ngưỡng cây sui cổ thụ ở thôn Cam Chính. Theo lời kể của các bậc cao niên trong làng, cây có tuổi đời khoảng 200 năm. Trải qua những thăng trầm của lịch sử, trên thân cây vẫn còn lưu dấu vết bom đạn. Không chỉ tạo điểm nhấn cho cảnh quan, cây sui còn là biểu tượng của làng, gắn bó với ký ức của nhiều thế hệ người dân.

Một nét độc đáo khác của vùng Cùa là hệ thống giếng cổ có niên đại hàng trăm năm. Với kỹ thuật sử dụng đá tổ ong và gỗ trai, người xưa đã khéo léo tận dụng các mạch nước ngầm để phục vụ đời sống, sinh hoạt và sản xuất. Qua những câu chuyện về cấu trúc giếng, cách khai thác nguồn nước và tập quán sử dụng giếng làng, du khách có dịp tìm hiểu thêm về tri thức dân gian, nếp sinh hoạt cộng đồng của cư dân bản địa.

Từ thành xưa đến cây cổ thụ, giếng làng, mỗi điểm dừng chân mở ra một câu chuyện riêng, giúp du khách cảm nhận rõ hơn chiều sâu lịch sử và văn hóa của vùng đất này.

Đánh thức bản sắc để làm du lịch

Điều đáng quý là nhiều giá trị văn hóa truyền thống của vùng Cùa đang được gìn giữ bằng chính sự chung tay của cộng đồng. Vùng Cùa có khoảng 15 giếng cổ. Riêng tại hai thôn Cam Lộc và Cam Chính người dân đã đóng góp kinh phí, công sức trùng tu, tôn tạo 4 giếng cổ, gồm: Giếng Cây Thị, giếng Cây Bàng, giếng Đình và giếng Cây Dầu.

Dù không còn giữ vai trò thiết yếu trong sinh hoạt như trước đây, những giếng nước ấy vẫn có ý nghĩa tinh thần sâu sắc đối với người dân. Việc khôi phục giếng cổ không chỉ góp phần gìn giữ dấu ấn văn hóa làng quê, nhắc nhở các thế hệ mai sau nhớ về cội nguồn mà còn tạo thêm những điểm tham quan, tìm hiểu văn hóa cho du khách.

Cùng với hệ thống giếng cổ, vùng Cùa còn lưu giữ những vườn chè cổ thụ trên 100 năm tuổi. Qua nhiều thế hệ, cây chè xanh đã trở thành một phần trong đời sống của người dân địa phương. Những vườn chè lâu năm, nét văn hóa thưởng thức chè xanh, các sản vật như gà Cùa, hồ tiêu cùng cảnh quan nông thôn xanh, sạch, đẹp là những nét riêng có thể khai thác để làm phong phú trải nghiệm của du khách.

Từ trước khi sáp nhập đơn vị hành chính, xã Cam Chính đã xác định hướng tiếp tục tu bổ, tôn tạo hệ thống giếng cổ, kết nối đền thờ vua Hàm Nghi với các giếng cổ, vườn chè lâu năm và trải nghiệm ẩm thực địa phương, hướng đến phát triển du lịch cộng đồng. Đây là cơ sở để từng bước hình thành

Minh họa: **H.H**

Trăng sầu bến cũ buồn lặng lẽ
Hồn ngọc năm nào vẫn đợi chờ
Mặc Tử miền đau thương thuở ấy
Vần sầu còn đọng đến bây giờ.

Đêm buông sông vắng ôm hình nguyệt
Chân tháp rêu mờ dạ ngẩn ngơ
Người đã khuất xa miền cát bụi
Lời vàng còn mãi giữa bến bờ.

Nhật Lệ trôi về nơi biển rộng
Trăng tà lưu luyến bóng thành xưa
Quê người Lệ Mỹ thương da diết
Một tối nghe vang cả hồn thơ.

những hành trình khám phá mang bản sắc riêng của vùng Cùa.

Theo ông Nguyễn Văn Hiếu, mỗi người dân đều có thể góp phần quảng bá hình ảnh quê hương bằng những việc làm thiết thực như bảo vệ cảnh quan, gìn giữ di tích lịch sử, các giá trị văn hóa, phát huy giá trị của đặc sản, sản vật địa phương, đồng thời thể hiện sự thân thiện, hiếu khách để những ai đến đây đều cảm thấy gần gũi và mong muốn quay trở lại.

Không cần tìm kiếm những điều xa lạ, từ chính những di sản được cha ông trao truyền, những nét đẹp trong đời sống thường ngày, vùng Cùa đang có thêm cơ hội tạo dựng sức hấp dẫn riêng đối với du khách. Khi cộng đồng trở thành chủ thể gìn giữ, kết nối và lan tỏa các giá trị văn hóa, mỗi hành trình khám phá cũng góp phần nuôi dưỡng tình yêu di sản, để những nét đẹp của quê hương được tiếp nối và trở thành nguồn lực cho phát triển du lịch bền vững.

Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đặng Đông Hà cho biết: "Việc kết nối các di tích lịch sử với không gian văn hóa làng quê, những giá trị văn hóa truyền thống và đời sống của cộng đồng địa phương là hướng đi tiềm năng trong phát triển du lịch Quảng Trị. Thời gian tới, ngành sẽ tiếp tục phát huy các giá trị văn hóa đặc trưng của từng vùng đất, tăng cường kết nối các điểm đến, xây dựng những sản phẩm du lịch mang đậm bản sắc địa phương. Qua đó, giúp du khách hiểu thêm về lịch sử và còn có cơ hội trải nghiệm đời sống, văn hóa của người dân, đồng thời tạo động lực để cộng đồng chủ động gìn giữ và phát huy các giá trị di sản".

MỸ HẠNH

Dành trọn tình yêu vùng cao qua nét cọ

Họa sĩ Lê Cảnh Oánh trong không gian sáng tạo nghệ thuật của mình
- Ảnh: **A.T**

Tròn 20 năm gắn bó với sự nghiệp trồng người ở miền Tây Quảng Trị, với họa sĩ Lê Cảnh Oánh, vùng đất này không chỉ là quê hương thứ hai, mà còn là mạch nguồn nuôi dưỡng cảm hứng sáng tạo nghệ thuật bền bỉ. Bằng sự kết hợp giữa chất liệu Acrylic khỏe khoắn và sơn mài sâu lắng, từng nét cọ của anh đã tái hiện sinh động nhịp sống, không gian nghi lễ và vẻ đẹp tâm hồn của đồng bào vùng cao qua nhiều tác phẩm ghi dấu ấn tại các triển lãm mỹ thuật toàn quốc.

Giữa đại ngàn Trường Sơn hùng vĩ, nơi mây trắng vờn quanh những triền núi xa, đời sống của đồng bào Bru-Vân Kiều, Pa Kô hiện lên mộc mạc nhưng thấm đẫm chiều sâu văn hóa và lịch sử. Với họa sĩ Lê Cảnh Oánh, mảnh đất này không chỉ là nơi anh lặng lẽ gắn bó với sự nghiệp "trồng người", mà còn là mạch nguồn cảm hứng sáng tạo bất tận. Sau những giờ lên lớp, anh lại trở về trong không gian sáng tạo nghệ thuật của riêng mình, bên giá vẽ và sắc màu, gửi gắm tâm hồn qua từng nét cọ để lưu giữ trọn vẹn từng nhịp sống, từng lát cắt văn hóa đặc sắc của đại ngàn.

"Hai thập kỷ gắn bó với vùng đất này, tôi nhận ra rằng văn hóa đồng bào Bru-Vân Kiều, Pa Kô hiện hữu ngay trong nhịp sống thường nhật giữa núi rừng. Mỗi nếp nhà sàn, mỗi thanh âm của núi đồi hay ánh mắt, nụ cười mộc mạc của bà con đều mang theo chiều sâu lịch sử và tình đất, tình người. Rời lớp học bước vào không gian của sắc màu, tôi không chỉ muốn vẽ lại vẻ đẹp ấy mà còn muốn gửi gắm tình cảm của một người cầm cọ đối với miền đất đã nuôi dưỡng cảm xúc của mình. Có lẽ chính sự gắn bó cùng năm tháng ấy đã khiến đại ngàn trở thành nguồn cảm hứng để mỗi bức tranh của tôi thêm ấm áp và gần gũi hơn", họa sĩ Lê Cảnh Oánh chia sẻ.

Bằng việc kết hợp hài hòa giữa hai chất liệu chủ đạo là Acrylic và sơn mài, họa sĩ Lê Cảnh Oánh đã mở ra một không gian hội họa giàu chiều sâu và tràn đầy sức sống. Nếu Acrylic mang đến vẻ rực rỡ, phóng khoáng và khỏe khoắn của những mảng màu hiện đại, thì sơn mài lại giúp anh chắt lọc sự trầm lắng, sâu thẳm của những lớp trầm tích văn hóa đại ngàn. Nhưng hơn tất cả, điều làm nên sức lay động phía sau mỗi nét cọ chính là tình yêu thủy chung, sâu nặng mà người nghệ sĩ dành trọn cho mảnh đất và con người vùng cao nơi đây.

Các tác phẩm tiêu biểu của họa sĩ Lê Cảnh Oánh là những mảnh ghép ký ức và trải nghiệm sống động, như: Tà Cơn gặp lại, Giai điệu rừng thiêng, Mắt rừng, Sau ngày lễ hội, Dâng trời, Người mẹ đại ngàn… Mỗi bức tranh mở ra một góc nhìn giàu chiều sâu văn hóa, khi gợi nhắc ký ức lịch sử và sự bền bỉ của con người giữa núi rừng, khi chạm tới những thanh âm, nhịp lễ hội, sắc màu tín ngưỡng của đồng bào vùng cao. Không dừng lại ở việc tái hiện hình ảnh, loạt tranh về đồng bào Bru-Vân Kiều, Pa Kô của Lê Cảnh Oánh còn góp phần làm phong phú thêm mảng tranh đề tài dân tộc miền núi, đồng thời lưu giữ và lan tỏa những giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc của vùng cao Quảng Trị giữa nhịp đổi thay của đời sống hôm nay.

"Đời sống của đồng bào vùng cao Quảng Trị có những vẻ đẹp rất riêng. Với tôi, các gam màu nóng luôn hiện diện tự nhiên trong tranh như chính hơi ấm của vùng cao của bà con Bru-Vân Kiều, Pa Kô. Sắc đỏ, sắc vàng hay sắc cam không chỉ gợi lên ánh lửa bập bùng bên bếp nhà sàn, nhịp rộn ràng của ngày hội mà còn chuyển tải sự nồng hậu, mạnh mẽ và sức sống bền bỉ của con người nơi đây. Với tôi, những mảng màu nóng ấy chính là cách truyền tải trọn vẹn nhất tình cảm và tình yêu mà tôi dành cho vùng đất này. Tôi hy vọng người xem khi thưởng lãm tác phẩm sẽ cảm nhận được hơi ấm, nghị lực và tâm hồn thuần hậu của con người vùng cao, từ đó thêm yêu, thêm gắn bó và chung tay bảo tồn những giá trị văn hóa quý báu của mảnh đất này", họa sĩ Lê Cảnh Oánh cho biết.

Không dừng lại ở không gian sáng tạo của riêng mình, anh liên tục góp mặt tại nhiều triển lãm mỹ thuật khu vực và toàn quốc. Mỗi bức tranh được tham gia tại các kỳ triển lãm không chỉ mang lại niềm tự hào cá nhân mà còn góp phần đưa nét đẹp văn hóa Bru-Vân Kiều, Pa Kô bước ra khỏi không gian đại ngàn để đến gần hơn với công chúng yêu hội họa cả nước.

"Điều tôi đánh giá cao ở loạt tranh vùng cao của Lê Cảnh Oánh là anh nhìn đời sống đồng bào Bru-Vân Kiều, Pa Kô bằng sự thấu cảm của một người đã sống và gắn bó với đại ngàn. Mỗi tác phẩm đều cho thấy sự chắt lọc kỹ lưỡng từ trải nghiệm thực tế, nơi cảnh sắc, nghi lễ và con người hòa quyện tự nhiên, tạo nên một không gian hội họa vừa ấm áp, vừa giàu chiều sâu văn hóa. Những bức tranh về miền núi của Lê Cảnh Oánh có sức hút riêng ở sự mộc mạc nhưng không đơn điệu. Anh biết cách khai thác nét đặc trưng trong trang phục, không gian sinh hoạt, lễ hội của đồng bào vùng cao rồi chuyển hóa thành ngôn ngữ tạo hình giàu cảm xúc", họa sĩ Trương Đình Dung chia sẻ.

Họa sĩ Lê Cảnh Oánh cho biết thêm: "Sau nhiều năm ấp ủ, điều tôi mong muốn nhất là có thể tổ chức một triển lãm cá nhân chủ đề về vùng cao Quảng Trị. Với tôi, triển lãm là dịp để nhìn lại chặng đường gắn bó với những tác phẩm nghệ thuật giữa đại ngàn, và còn là cách đưa vẻ đẹp văn hóa, đời sống của đồng bào Bru-Vân Kiều, Pa Kô đến gần hơn với công chúng yêu nghệ thuật. Tôi hy vọng không gian trưng bày ấy sẽ trở thành điểm gặp gỡ cảm xúc, để người xem cảm nhận trọn vẹn hơi ấm của núi rừng Quảng Trị, từ đó thêm yêu, thêm trân trọng và chung tay giữ gìn những giá trị bản sắc đang hiện hữu nơi dãy Trường Sơn".

Sắc màu vùng cao qua nét cọ của Lê Cảnh Oánh không chỉ là câu chuyện của đường nét, mà trở thành mạch nguồn tâm hồn, thành nhịp đập trái tim của một người con nguyện chắp cánh cho vẻ đẹp miền sơn cước.

ÁNH TUYẾT

Từ nhà hàng, đến chợ truyền thống...

Với lợi thế nổi bật về di tích lịch sử, văn hóa, phường Quảng Trị đang từng bước khai thác tiềm năng du lịch để phát triển thương mại, dịch vụ. Từ nhà hàng, khách sạn đến chợ truyền thống, phố đi bộ, việc kết nối du lịch với hoạt động kinh doanh mở ra cơ hội việc làm, tăng thu nhập cho người dân. Năm 2025, phường đón hơn 265.300 lượt khách; 9 tháng năm 2026 đón hơn 290.000 lượt khách.

Hoạt động thả hoa đăng tri ân các anh hùng liệt sĩ trên sông Thạch Hãn vào tối 14 âm lịch hằng tháng - Ảnh: **N.V**

TỪ LỢI THẾ DU LỊCH ĐẾN CƠ HỘI KINH DOANH

Dòng người tìm về Thành Cổ Quảng Trị, dâng hương tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ, thả hoa đăng trên sông Thạch Hãn đã trở thành hình ảnh thân thuộc trong hành trình tri ân của nhiều thế hệ người Việt Nam. Những địa danh gắn với cuộc chiến đấu bảo vệ Thành Cổ trong 81 ngày đêm mùa hè năm 1972 không chỉ lưu giữ ký ức lịch sử hào hùng mà còn tạo sức hút riêng cho du lịch địa phương.

Ngoài Di tích quốc gia đặc biệt Thành Cổ Quảng Trị, địa phương còn có hệ thống tượng đài, nhà bia tưởng niệm, Trường Bồ Đề và nhiều điểm đến được kết nối. Từ đây, du khách thăm đến Nhà lưu niệm Tổng Bí thư Lê Duẩn, biển Cửa Việt, khu vực Ba Lòng..., hình thành các tuyến du lịch kết hợp lịch sử, tâm linh, văn hóa và trải nghiệm thiên nhiên.

Theo Phó Chủ tịch UBND phường Quảng Trị Lê Phương Bắc, địa phương xác định khai thác lợi thế di tích lịch sử, văn hóa và tâm linh là hướng quan trọng để thúc đẩy thương mại, dịch vụ phát triển. Trọng tâm là phát triển du lịch tri ân, về nguồn; kết nối các điểm di tích, hình thành những tuyến tham quan phù hợp, tạo thêm trải nghiệm cho du khách.

Để thực hiện định hướng này, phường chú trọng chỉnh trang hạ tầng đô thị, nhất là cảnh quan hai bờ sông Thạch Hãn và khu vực xung quanh Thành Cổ; tăng cường kết nối các điểm di tích với giao thông và dịch vụ thiết yếu. Địa phương cũng sẽ kêu gọi đầu tư xây dựng bãi đỗ xe du lịch ở khu vực phía Bắc cầu Thành Cổ, tổ chức các tuyến tham quan bằng xe đạp, xe điện.

Khi thời gian tham quan, trải nghiệm được kéo dài, nhu cầu ăn uống, nghỉ ngơi, mua sắm cũng tăng theo. Đây là cơ hội để các nhà hàng, khách sạn và cơ sở kinh doanh khai thác hiệu quả hơn lợi thế từ dòng khách du lịch.

Bà Nguyễn Thị Xoan, chủ cơ sở ăn uống trên đường Bà Triệu, phường Quảng Trị cho biết, khách đến địa phương thường dành thời gian tham quan Thành Cổ, dâng hương trên sông Thạch Hãn và tìm hiểu các địa chỉ lịch sử. Nhu cầu ăn uống, nghỉ ngơi vì thế cũng tăng lên. Bà mong muốn địa phương có thêm những sản phẩm du lịch kết nối các điểm đến, kéo dài thời gian lưu trú để các nhà hàng, khách sạn có điều kiện phục vụ và phát triển dịch vụ tốt hơn.

KẾT NỐI CHỢ, PHỐ ĐI BỘ VỚI HÀNH TRÌNH DU LỊCH

Hoạt động du lịch còn tạo cơ hội tiêu thụ hàng hóa cho tiểu thương tại chợ Quảng Trị. Cùng với tham quan di tích, nhu cầu tìm mua đặc sản, sản phẩm địa phương làm quà là điều nhiều du khách quan tâm.

Bà Hoàng Thị Diệu Hương, cán bộ phụ trách chợ Quảng Trị cho hay, chợ không chỉ phục vụ nhu cầu mua sắm của người dân mà còn là điểm dừng chân của nhiều du khách trước khi đến viếng Thành Cổ. Chợ có nhiều mặt hàng phục vụ nhu cầu dâng hương, tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ, như: Hoa tươi, trái cây và các lễ vật truyền thống. Thời gian tới, chợ tiếp tục được đầu tư theo hướng văn minh, an toàn, giữ gìn nét truyền thống, góp phần kết nối hoạt động mua sắm với hành trình tham quan, trải nghiệm du lịch.

Cùng với chợ truyền thống, tuyến phố đi bộ cũng góp phần tạo thêm không gian kinh doanh và sinh hoạt văn hóa. Được tổ chức từ năm 2018, qua nhiều đợt triển khai, chương trình thu hút các hộ kinh doanh với gần 30 gian hàng/đợt, cung cấp nhiều mặt hàng phục vụ nhu cầu tham quan, mua sắm.

Năm 2026, phố đi bộ được tổ chức theo chủ đề, kết hợp các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao, tạo điểm nhấn cho không gian đô thị về đêm. Hoạt động này mở thêm cơ hội tiêu thụ hàng hóa, sản phẩm địa phương, đồng thời thu hút du khách đến các cơ sở ăn uống, lưu trú và mua sắm.

Bà Lê Thị Trang, chủ quán nước giải khát trên đường Ngô Quyền, thuộc tuyến phố đi bộ, cho biết, mỗi lần phường tổ chức phố đi bộ, lượng khách đến khá đông. Cơ sở luôn chuẩn bị đầy đủ các loại thức uống bảo đảm chất lượng và giá cả hợp lý để phục vụ du khách. Theo bà, lượng khách tăng cũng đặt ra yêu cầu phải nâng cao chất lượng phục vụ, tạo ấn tượng tốt để du khách tiếp tục quay lại.

Chị Dương Thị Ngân, du khách đến từ Đồng Nai chia sẻ, tham quan các di tích lịch sử vào ban ngày mang lại nhiều cảm xúc. Nếu buổi tối có thêm không gian đi bộ, hoạt động văn hóa, ẩm thực đặc trưng thì chuyến đi sẽ phong phú hơn. Chúng tôi cũng có thêm lý do để ở lại lâu hơn, thay vì chỉ tham quan rồi tiếp tục hành trình.

TẠO SỨC HÚT CHO DU LỊCH

Một trong những vấn đề được phường Quảng Trị quan tâm là làm thế nào để du khách không chỉ đến tham quan trong thời gian ngắn mà còn lưu lại, sử dụng nhiều dịch vụ hơn. Theo định hướng của địa phương, hành trình du lịch cần kết nối các hoạt động ban ngày và ban đêm.

Ban ngày, du khách tham quan Thành Cổ Quảng Trị, tìm hiểu lịch sử 81 ngày đêm, dâng hương tưởng niệm bên sông Thạch Hãn. Buổi tối, hành trình có thể tiếp tục với các hoạt động tại phố đi bộ, giao lưu văn hóa, nghệ thuật cộng đồng và thưởng thức ẩm thực địa phương. Đặc biệt, đêm hoa đăng tri ân các anh hùng liệt sĩ trên sông Thạch Hãn vào 19 giờ 30 phút ngày 14 âm lịch hằng tháng là điểm nhấn trong hành trình về nguồn.

Phó Chủ tịch UBND phường Quảng Trị Lê Phương Bắc cho biết, địa phương định hướng nghiên cứu, nâng cao chất lượng hoạt động đêm hoa đăng và tuyến phố đi bộ; khuyến khích phát triển dịch vụ ăn uống, lưu trú, mua sắm và sản phẩm đặc trưng tại những khu vực phù hợp. Việc tổ chức các hoạt động phải bảo đảm sự trang nghiêm của không gian tưởng niệm, an toàn giao thông, vệ sinh môi trường và chất lượng phục vụ.

Cùng với hoàn thiện hạ tầng, phường chú trọng đa dạng hóa sản phẩm du lịch, tập trung vào các loại hình hoài niệm, tri ân, trải nghiệm văn hóa, sinh thái sông nước và du lịch cộng đồng. Nội dung thuyết minh tại các điểm di tích cần có chiều sâu, gắn với câu chuyện lịch sử 81 ngày đêm bảo vệ Thành Cổ Quảng Trị, văn hóa và ẩm thực địa phương. Công tác tập huấn kỹ năng giao tiếp, thuyết minh, ngoại ngữ cơ bản, sơ cứu và ứng xử văn minh du lịch cũng được đặt ra nhằm nâng cao chất lượng phục vụ.

Phường cũng định hướng tăng cường quảng bá, ứng dụng chuyển đổi số trong hoạt động du lịch. Việc cung cấp thông tin về điểm tham quan, thời gian phục vụ, bãi đỗ xe, nhà vệ sinh công cộng, cơ sở lưu trú, dịch vụ ăn uống và đầu mối hỗ trợ sẽ giúp du khách chủ động lựa chọn lịch trình. Từng bước xây dựng mã QR giới thiệu di tích, điểm đến và các cơ sở dịch vụ đủ điều kiện cũng là giải pháp được địa phương hướng đến.

Du lịch phát triển còn tạo thêm việc làm cho người dân thông qua các hoạt động phục vụ, chế biến, bán hàng, vận chuyển tại nhà hàng, khách sạn, chợ truyền thống và phố đi bộ. Tuy nhiên, quy mô và doanh thu giữa các cơ sở kinh doanh chưa đồng đều; thời gian lưu trú và mức chi tiêu của một bộ phận du khách còn hạn chế. Vì vậy, việc theo dõi lượng khách, công suất phòng, doanh thu dịch vụ, số cơ sở kinh doanh và lao động tham gia là cần thiết để địa phương đánh giá thực chất hiệu quả kinh tế, từ đó có giải pháp phù hợp.

Theo ông Lê Phương Bắc, phát triển du lịch phải gắn với bảo tồn, phát huy giá trị di tích, bảo vệ môi trường và bảo đảm hài hòa lợi ích cộng đồng. Phường định hướng tăng cường xúc tiến, thu hút đầu tư vào cơ sở lưu trú, thương mại, dịch vụ và các hoạt động giải trí phù hợp; đồng thời khuyến khích người dân trực tiếp tham gia hoạt động du lịch, dịch vụ để thực sự được hưởng lợi.

Từ Thành Cổ bên dòng Thạch Hãn đến những gian hàng ở phố đi bộ, từ nhà hàng, khách sạn đến chợ truyền thống, các hoạt động du lịch đang từng bước tạo động lực cho kinh tế dịch vụ của phường Quảng Trị. Khai thác hiệu quả lợi thế di sản, kết nối các điểm đến và nâng cao chất lượng phục vụ không chỉ làm phong phú hành trình của du khách mà còn mở rộng cơ hội kinh doanh, việc làm và thu nhập cho người dân. Đây là hướng đi quan trọng để địa phương phát triển du lịch bền vững, gắn tăng trưởng kinh tế với mục tiêu xây dựng phường đạt chuẩn đô thị văn minh vào năm 2030.

NGUYỄN VINH

Tạo sức hấp dẫn du khách

Sở hữu nguồn tài nguyên du lịch phong phú, từ những bãi biển trải dài, hệ thống hang động kỳ vĩ đến các di tích lịch sử, không gian tâm linh và bản sắc văn hóa đặc sắc, những năm gần đây, du lịch Quảng Trị ghi nhận sự tăng trưởng tích cực. Tuy nhiên, để biến lợi thế tài nguyên thành sức hút bền vững, địa phương cần giải bài toán đa dạng hóa sản phẩm, kéo dài thời gian lưu trú và gia tăng mức chi tiêu của du khách. Những chuyển động từ Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị đang mở ra kỳ vọng về hướng tiếp cận mới trong kết nối điểm đến và kích cầu du lịch.

Một tiết mục văn nghệ tại chương trình khai mạc Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị, kỳ I năm 2026, với chủ đề "Rực rỡ miền kỳ quan-Linh thiêng vùng đất lửa" - Ảnh: **V.Q**

NHỮNG "ĐIỂM NGHẼN" CẦN THÁO GỠ

Năm 2025, toàn tỉnh đón 9,6 triệu lượt khách, trong đó có 450.000 lượt khách quốc tế. Riêng 9 tháng năm 2026, lượng khách đạt hơn 9,39 triệu lượt, tăng 11,67% so với cùng kỳ; khách lưu trú tăng 17,1%; tổng thu từ khách du lịch ước đạt 10.808 tỉ đồng, tăng 11,67%. Tuy nhiên, phía sau sự tăng trưởng về lượng khách vẫn còn những vấn đề cần nhìn nhận, nhất là khả năng giữ chân du khách và gia tăng giá trị từ mỗi chuyến đi.

Anh Trần Hữu Nam, du khách đến từ TP. Hà Nội chia sẻ: "Phong cảnh Quảng Trị đẹp nhưng dịch vụ ban đêm còn hạn chế, thiếu những trải nghiệm mang đậm bản sắc văn hóa để du khách lưu lại lâu hơn".

Đây cũng là thực tế được các doanh nghiệp lữ hành nhìn nhận. Theo ông Nguyễn Văn Hà, Phó Chủ tịch Thường trực Hiệp hội Du lịch tỉnh, Giám đốc Công ty Du lịch Việt Hà Travel, nhiều đoàn khách đến Quảng Trị chỉ lưu trú 1-2 ngày, thậm chí tham quan một vài điểm, ăn một bữa rồi tiếp tục hành trình vào Huế, Đà Nẵng. Dù có nhiều lợi thế để phát triển các loại hình du lịch nhưng Quảng Trị vẫn thiếu những sản phẩm có điểm nhấn, đủ sức định vị thương hiệu. Các dịch vụ bổ trợ như vui chơi giải trí về đêm, ẩm thực, phố đi bộ... cũng chưa phong phú, hấp dẫn.

Trao đổi về vấn đề này, Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đặng Đông Hà cho rằng: "Du lịch Quảng Trị hiện có 3 "điểm nghẽn" chính: Sản phẩm du lịch có tính chủ lực chưa nhiều, chưa đa dạng; sự liên kết giữa các sản phẩm, các vùng du lịch còn hạn chế; hệ sinh thái dịch vụ phục vụ du khách, từ vui chơi giải trí, phương tiện đi lại đến lưu trú, ăn uống chưa phong phú. Bên cạnh đó, tính mùa vụ cũng là thách thức đối với hoạt động du lịch. Từ tháng 4-8, du lịch biển và các sản phẩm khám phá thiên nhiên bước vào mùa cao điểm, có nơi xuất hiện tình trạng quá tải cục bộ. Nhưng khi mùa mưa bão đến, nhiều hoạt động ngoài trời phải điều chỉnh hoặc hạn chế, lượng khách giảm, kéo theo áp lực đối với doanh nghiệp lưu trú, lữ hành và dịch vụ phụ trợ".

KỲ VỌNG PHÁ THẾ MÙA VỤ TRONG DU LỊCH

"Trên cơ sở nhìn nhận những "điểm nghẽn", chúng tôi đã nghiên cứu, tham mưu cho lãnh đạo tỉnh và định hướng với các doanh nghiệp để tập trung quy hoạch các sản phẩm du lịch, tạo ra một sức hấp dẫn thu hút khách", ông Đặng Đông Hà cho hay.

Ngành Du lịch tỉnh định hướng phát triển 4 nhóm sản phẩm chính. Trong đó, du lịch nghiên cứu, thám hiểm hang động và trải nghiệm thiên nhiên là nhóm sản phẩm định vị thương hiệu du lịch đẳng cấp quốc tế; du lịch văn hóa, lịch sử khai thác những giá trị cốt lõi của vùng đất; nhóm sản phẩm du lịch dựa vào lợi thế biển, đảo và dịch vụ hướng đến tăng trưởng, mang lại hiệu quả kinh tế. Cuối cùng là nhóm sản phẩm phục vụ nhu cầu quanh năm như du lịch hội họp (MICE), caravan, thể thao... nhằm khắc phục tính mùa vụ.

Để hình thành những sản phẩm dài hạn, ngành Du lịch xác định cần tăng cường liên kết vùng, loại hình du lịch; khuyến khích doanh nghiệp sáng tạo sản phẩm mới, đồng thời đổi mới hoạt động thông tin, quảng bá để du khách dễ dàng tiếp cận. Mục tiêu là đưa hình ảnh Quảng Trị vượt ra khỏi định vị quen thuộc về du lịch hang động hay những mùa cao điểm, trở thành điểm đến có thể khám phá quanh năm với nhiều trải nghiệm phong phú.

Một trong những giải pháp được kỳ vọng tạo chuyển biến là tổ chức Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị định kỳ vào 7 ngày cuối trong mỗi tháng, bắt đầu từ tháng 11/2026. Đây không chỉ là hoạt động quảng bá hình ảnh vùng đất, con người mà còn là cơ hội kết nối các địa phương, doanh nghiệp và cộng đồng, từng bước hình thành những sản phẩm du lịch có thể khai thác thường xuyên.

Từ góc độ doanh nghiệp, ông Nguyễn Văn Hà cho rằng, hiệu quả của sự kiện cần được nhìn nhận bằng những giá trị cụ thể: Có bao nhiêu tour được bán, bao nhiêu du khách đến trải nghiệm dịch vụ, doanh nghiệp và người dân địa phương được hưởng lợi kinh tế như thế nào. Khi sự kiện trở thành một phần của sản phẩm du lịch, được kết nối với lưu trú, ẩm thực, tham quan và trải nghiệm cộng đồng, sức hút sẽ không chỉ giới hạn trong thời gian diễn ra chương trình.

NHỮNG TÍN HIỆU TÍCH CỰC

Những ngày cuối tháng 11/2026, lần đầu tiên tại Quảng Trị, hàng loạt sự kiện văn hóa, du lịch tầm cỡ diễn ra liên tục, trải dài từ phường Đồng Hới, Đông Hà đến các điểm du lịch phía Tây và khu vực đôi bờ Hiền Lương-Bến Hải; mở đầu cho chuỗi sự kiện được tổ chức định kỳ mỗi tháng. Không khí sôi động tại các điểm đến, sự hưởng ứng của người dân và sự quan tâm của du khách đã tạo nên những tín hiệu tích cực, nhất là trong thời điểm du lịch bước vào mùa thấp điểm.

Tại xã Kim Phú, các hoạt động hưởng ứng Tuần Văn hóa-Du lịch trong ngày 23-24/11 đã góp phần quảng bá hình ảnh làng du lịch Tân Hóa và sản phẩm du lịch địa phương. Theo thống kê sơ bộ, đến 6 giờ 30 phút ngày 25/11, các nền tảng mạng xã hội của xã Kim Phú ghi nhận 668.600 lượt xem; hơn 2.100 người theo dõi mới và 83 lượt gọi, nhắn tin hỏi đặt phòng, dịch vụ ăn uống trong 2 ngày diễn ra sự kiện. Những con số bước đầu ở một xã miền núi cho thấy hiệu quả của việc kết hợp tổ chức sự kiện với truyền thông số.

Tuy nhiên, sức lan tỏa của sự kiện mới chỉ là bước khởi đầu. Điều quan trọng là duy trì sự quan tâm ấy sau khi chương trình kết thúc, chuyển những lượt tương tác thành chuyến đi thực tế, những đêm lưu trú và khoản chi tiêu của du khách. Muốn vậy, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa ngành Du lịch, chính quyền địa phương, doanh nghiệp và cộng đồng trong cung cấp thông tin, xây dựng sản phẩm và nâng cao chất lượng phục vụ.

Đến năm 2030, Quảng Trị phấn đấu đón từ 13-15 triệu lượt khách, trong đó khách quốc tế chiếm 10%; du lịch đóng góp từ 10% GRDP trở lên. Để hiện thực hóa mục tiêu này, bên cạnh vai trò kiến tạo, định hướng và hỗ trợ của Nhà nước, doanh nghiệp cần chủ động sáng tạo sản phẩm, nâng cao chất lượng phục vụ; các địa phương phát huy bản sắc riêng và tạo điều kiện để cộng đồng tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị du lịch.

Sức hấp dẫn của một điểm đến không chỉ được đo bằng số người tìm đến mà còn ở thời gian họ lưu lại, những trải nghiệm họ có được và giá trị kinh tế được tạo ra cho cộng đồng. Khi sản phẩm được đa dạng hóa, dịch vụ được nâng chất lượng và các chủ thể cùng đồng hành, Quảng Trị sẽ có thêm cơ sở để chuyển hóa lợi thế tài nguyên thành sức cạnh tranh, từng bước khẳng định vị thế trên bản đồ du lịch trong nước và khu vực.

HƯƠNG LÊ

QUẢNG TRỊ TUẦN QUA

Tuần qua, trên địa bàn tỉnh diễn ra một số sự kiện nổi bật:

- UBND tỉnh tổ chức lễ thông xe kỹ thuật công trình cầu Nhật Lệ 3 và đường hai đầu cầu, thuộc dự án Đường ven biển và cầu Nhật Lệ 3, tỉnh Quảng Trị.

Cầu Nhật Lệ 3 và đường hai đầu cầu là dự án thành phần 2 thuộc dự án Đường ven biển và cầu Nhật Lệ 3, khởi công tháng 1/2023, tổng mức đầu tư hơn 1.300 tỉ đồng; tổng chiều dài 561,4m, vận tốc thiết kế 60km/h.

Đầu tư phát triển hạ tầng giao thông có vai trò quan trọng trong mở rộng không gian phát triển, thu hút đầu tư và nâng cao đời sống Nhân dân. Với ý nghĩa đó, dự án cầu Nhật Lệ 3 và đường hai đầu cầu được tỉnh quan tâm chỉ đạo triển khai nhằm tăng cường kết nối giữa Quốc lộ 1 với tuyến đường ven biển, tạo thêm điều kiện phát triển đô thị, du lịch và dịch vụ ở khu vực phía đông nam.

- UBND tỉnh tổ chức Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị, kỳ I năm 2026, với chủ đề "Rực rỡ miền kỳ quan-Linh thiêng vùng đất lửa". Sự kiện diễn ra từ ngày 24-30/11 với các hoạt động văn hóa, du lịch ấn tượng, phong phú thu hút đông đảo người dân địa phương và du khách tham gia, trải nghiệm.

Đây là dấu mốc khởi đầu cho chuỗi chương trình Tuần Văn hóa-Du lịch Quảng Trị được tổ chức định kỳ vào ngày 24 hằng tháng, với lộ trình gồm 14 kỳ. Qua đó, không chỉ tôn vinh, bảo tồn và lan tỏa những giá trị văn hóa, lịch sử, thiên nhiên đặc sắc của quê hương, mà còn là cơ hội để quảng bá hình ảnh vùng đất, con người Quảng Trị.

- Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh tiếp xúc với cử tri sau kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XVI. Tại các buổi tiếp xúc, đại diện Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh đã thông tin đến cử tri kết quả kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XVI cũng như hoạt động của đoàn tại kỳ họp. Theo đó, tại kỳ họp, Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh đã có 92 lượt phát biểu, trong đó có 83 lượt góp ý đối với các dự án luật, nghị quyết và 6 lượt góp ý về các vấn đề quan trọng của đất nước.

- UBND tỉnh tổ chức hội nghị xúc tiến, vận động viện trợ phi chính phủ nước ngoài. Giai đoạn 2020-2025, Quảng Trị là một trong những địa phương tiêu biểu của cả nước về thu hút nguồn vốn viện trợ phi chính phủ nước ngoài, với 527 chương trình, dự án mới. Tổng giá trị cam kết đạt hơn 160 triệu USD, tăng 68% dự án và 31% giá trị viện trợ so với giai đoạn trước và giải ngân trên 149 triệu USD. Giá trị cam kết viện trợ của các tổ chức phi chính phủ nước ngoài chiếm gần 6% tổng thu ngân sách trên địa bàn, tạo việc làm ổn định cho khoảng 1.500 lao động.

- UBND tỉnh chủ trì buổi làm việc với các đơn vị liên quan về phương án triển khai thí điểm mô hình "Cửa khẩu số" tại Cửa khẩu quốc tế Lao Bảo. Theo đề xuất, phương án "Cửa khẩu số" tại Cửa khẩu quốc tế Lao Bảo nhằm số hóa quy trình đăng ký phương tiện, theo dõi trạng thái xử lý thủ tục của từng lực lượng, thu phí hạ tầng và thống kê, báo cáo. Trong giai đoạn đầu, hệ thống tập trung triển khai thí điểm đối với 4 luồng nghiệp vụ, gồm xuất khẩu, nhập khẩu hàng hóa và phương tiện không chở hàng theo hai chiều Việt Nam-Lào và Lào-Việt Nam.

TH.H *(tổng hợp)*

Tiếng trống Ma Coong vượt đại ngàn

Giữa đại ngàn Trường Sơn hùng vĩ, nơi núi rừng ôm lấy bản làng, nơi con suối đưa nguồn nước mát lành về với nương rẫy, đồng bào Ma Coong xã Thượng Trạch đang gìn giữ một bản sắc văn hóa, tâm linh "riêng có" của mình-lễ hội đập trống. Thế hệ trẻ người Ma Coong ngày nay được trao truyền, gìn giữ lễ hội bằng một cách tiếp cận mới, gắn mạch nguồn truyền thống với sân khấu hóa, giúp lễ hội đập trống vượt tầm không gian, thời gian.

Sân khấu hóa lễ hội đập trống của đồng bào Ma Coong - Ảnh: **T.L**

Già làng Đinh Xon trao đổi với tác giả về các giá trị văn hóa lễ hội đập trống - Ảnh: **T.L**

Câu chuyện những người giữ lửa

Trong chuyến công tác lên với xã biên giới Thượng Trạch, tôi ghé thăm già làng Đinh Xon tại bản Cà Roòng, tình cờ gặp nghệ sĩ ưu tú Võ Thanh Nhân, Phó Giám đốc Trung tâm Văn hóa và Điện ảnh tỉnh Quảng Trị đang ở đó. Một già, một trẻ say câu chuyện về lễ hội đập trống. Hóa ra, Võ Thanh Nhân đang "tham vấn" những kinh nghiệm quý từ già làng Đinh Xon-người được ví như là "linh hồn" lễ hội đập trống trước khi anh bắt đầu đứng lớp, tổ chức khóa tập huấn trao truyền, bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa, tâm linh của đồng bào Ma Coong do Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch chủ trì bằng một hình thức rất mới: Sân khấu hóa lễ hội, đưa không gian văn hóa lễ hội vượt ra khỏi các bản làng... trước mắt là đến với lễ hội hang động năm 2027 tổ chức tại Vườn Quốc gia Phong Nha-Kẻ Bàng trong khuôn khổ Năm du lịch quốc gia-Quảng Trị 2027... xa hơn, lan tỏa ra khắp vùng miền, xứng tầm một di sản phi vật thể quốc gia.

Già làng Đinh Xon kể: Trong tâm thức nhiều thế hệ người Ma Coong luôn nhớ đến truyền thuyết về loài khỉ từng phá hoại mùa màng. Đồng bào tìm cách lấy được chiếc trống từ họ hàng nhà khỉ, để mỗi khi đất trời vào xuân, chuẩn bị mùa trỉa hạt thì đánh trống. Tiếng trống âm vang giữa núi rừng làm loài khỉ không dám xuất hiện như trước. Từ đó, mùa màng được bảo vệ, cuộc sống đồng bào ngày càng sung túc.

Lễ hội đập trống tổ chức đúng vào ngày 16 tháng giêng hàng năm. Trong đêm lễ hội, tiếng trống như tiếng lòng của cộng đồng, nhắc nhở con cháu cùng chung sức, chung lòng gìn giữ bản làng no ấm và những giá trị văn hóa cha ông truyền lại. Suốt quá trình diễn ra lễ hội, chiếc trống trở thành "linh vật", biểu tượng niềm tin, khát vọng sống, sự sinh sôi của cộng đồng, cỏ cây, vạn vật.

Thời gian sống cùng bản làng và đồng bào Ma Coong, thẩm thấu từng lời già làng Đinh Xon, nghệ sĩ ưu tú Võ Thanh Nhân "chạm" đúng vào mạch nguồn giá trị cốt lõi của lễ hội đập trống. Anh chia sẻ: "Tôi có thể nhận diện rất rõ ba lớp ý nghĩa nổi bật từ lễ hội. Đầu tiên là lớp ý nghĩa tâm linh, cộng đồng người Ma Coong thể hiện lòng thành kính, tưởng nhớ tổ tiên và gửi gắm ước vọng bình an. Thứ hai là lớp ý nghĩa sinh kế, lễ hội phản ánh mong ước mưa thuận, gió hòa, mùa màng tốt tươi, đồng bào có cuộc sống ổn định. Cuối cùng là lớp ý nghĩa xã hội, lễ hội tạo ra dịp gặp gỡ, kết nối, chia sẻ niềm vui, củng cố quan hệ giữa các thành viên trong cộng đồng người Ma Coong, rộng hơn là tình cảm gắn bó giữa cư dân hai mái biên giới Việt-Lào; giữa miền xuôi và miền ngược...".

Trao truyền cho thế hệ trẻ

Suốt quá trình diễn ra lớp tập huấn trao truyền, bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa, tâm linh lễ hội đập trống, già làng Đinh Xon cùng 5 nghệ nhân Ma Coong khác được xem như "chủ lễ", đồng thời giữ vai trò "cố vấn" cho "thầy giáo" Võ Thanh Nhân. Trò chuyện với tôi, già Đinh Xon vui cái bụng lắm: "Hồn cốt lễ hội thì giữ nguyên, chỉ thêm cách diễn xướng cho thật sinh động, dân bản tham gia lớp tập huấn càng tự tin hơn, thuần thục hơn khi biểu diễn trên một sân khấu lớn".

Theo nghệ sĩ ưu tú Võ Thanh Nhân, nội dung cốt lõi của lễ hội được tôn trọng một cách tuyệt đối, khóa tập huấn tập trung sâu vào các giá trị vốn có, gồm: Giá trị tín ngưỡng và quan niệm về cuộc sống; giá trị đoàn kết và cố kết cộng đồng; giá trị tri thức dân gian; giá trị nghệ thuật trình diễn và giá trị giáo dục, trao truyền liên thế hệ... Khóa tập huấn sẽ đi sâu vào giá trị nghệ thuật trình diễn, giúp lễ hội đập trống của đồng bào Ma Coong trong tương lai nhận diện rõ ràng qua các sân khấu lớn, các cuộc liên hoan văn hóa, văn nghệ... cấp tỉnh, khu vực và toàn quốc.

Y Nam, người thiếu nữ Ma Coong hồn hậu đến từ bản Ban, học viên lớp tập huấn tâm sự: "Hơn mười mùa rẫy em tham gia lễ hội. Cũng chỉ theo trai gái trong bản hẹn hò nhau đi đập trống. Bây giờ cùng các nghệ nhân biểu diễn lễ hội của đồng bào mình, tự hào lắm. Mong muốn, đội văn nghệ dân gian được học, trao truyền lần này sẽ giữ nguyên giá trị truyền thống và đưa lễ hội đập trống ra biểu diễn bên ngoài".

Và... giữa núi rừng Trường Sơn, bên ánh lửa bập bùng, tôi chứng kiến một lễ hội đập trống hoành tráng diễn ra, vừa linh thiêng, vừa gần gũi với tiếng trống, lời ca hòa quyện cùng nhau-Màn biểu diễn "tốt nghiệp" của các "nghệ nhân" bản địa sau khi kết thúc khóa tập huấn.

Trong không gian lễ hội truyền thống tái hiện lại, già làng uy tín nhất trong cộng đồng người Ma Coong giữ vai trò chủ lễ. Phần lễ thiêng liêng nhất lễ hội, thể hiện sự thành kính đối với trời đất, thần linh, tổ tiên, những lực lượng siêu nhiên theo quan niệm dân gian. Phần lễ khép lại, phần hội mở ra. Nếu phần lễ là giây phút thành kính hướng về tổ tiên và thần linh, thì phần hội là lúc niềm vui, niềm tin, sức mạnh cộng đồng được thể hiện qua tiếng trống và những bước chân, điệu múa rộn ràng.

Bước vào phần hội, người đầu tiên cầm dùi mây đánh trống mở hội là chủ lễ. Sau đó lần lượt già làng, trưởng bản, người uy tín, khách quý, người dân lần lượt tham gia, cứ thế tiếng trống lan xa giữa núi rừng không bao giờ ngơi nghỉ. Từng nhịp trống vang lên như nhịp chân những người đi rẫy, như tiếng gọi nhau của trai gái vào mùa tình tự, như niềm vui sau thời gian lao động vất vả. Người đánh trống nối tiếp người đánh trống; người vỗ tay hòa cùng người múa; trai gái, già trẻ cùng chia sẻ niềm vui ngập tràn không gian hội.

Tiếng trống càng dồn dập hơn! Những bước chân đang hòa chung một nhịp! Niềm vui không còn của riêng ai mà trở thành niềm vui chung cả bản làng.

"Việc giới thiệu lễ hội đập trống của đồng bào Ma Coong qua hình thức sân khấu hóa sẽ tạo ra cơ hội quảng bá văn hóa bản địa và sinh kế phù hợp cho người dân. Tuy nhiên, phát huy giá trị di sản không đồng nghĩa với thương mại hóa mọi yếu tố lễ hội. Cần xác định nội dung nào có thể giới thiệu công khai, nội dung nào chỉ thực hành trong cộng đồng và nội dung nào phải tôn trọng, không tái hiện hoặc ghi hình. Khi biểu diễn, cần nói rõ đây là trích đoạn giới thiệu di sản, không phải toàn bộ lễ hội truyền thống. Lợi ích từ hoạt động giới thiệu, quảng bá phải minh bạch, tôn trọng công sức của nghệ nhân và cộng đồng", nghệ sĩ ưu tú Võ Thanh Nhân chia sẻ thêm.

NGÔ THANH LONG

QuảngTrị Tòa soạn và Trị sự: Đường Trần Quang Khải, phường Đồng Hới, tỉnh Quảng Trị. Giám đốc: VÕ NGUYÊN THỦY. Giấy phép xuất bản số 984/GP-BTTTT cấp ngày 30/6/2011 và Giấy phép bổ sung số 678/GP-BTTTT cấp ngày 7/12/2015 của Bộ Thông tin và Truyền thông. In tại Công ty Cổ phần In Quảng Bình. Báo Quảng Trị xuất bản vào các ngày từ thứ hai đến chủ nhật hằng tuần.
Giá: 8.600 đồng